

GENERALDIREKTORATET FOR INTERNE POLITIKKER
TEMAAFDELING B: STRUKTUR- OG SAMHØRIGHEDSPOLITIK

KULTUR OG UDDANNELSE

FORSKNING FOR CULT-UDVALGET VOKSENUDDANNELSE OG ÅBNE UDDANNELSESRRESSOURCER

SAMMENDRAG

Resumé

I denne undersøgelse gennemgås den nuværende brug af åbne uddannelsesressourcer i voksenuddannelser, dets potentiale vurderes og der fremsættes anbefalinger til politiske indgreb, der tager hensyn til Kommissionens politiske rammer. Den omfatter ny forskning fra over 12 medlemsstater og drager nytte af en sammensætning af eksisterende forskning fra en række projekter, herunder POERUP (Politikker for udbredelse af åbne uddannelsesressourcer) og en undersøgelse fra 2014-2015 om fælles åbne uddannelsesressourcer for Det Fælles Forskningscenter, suppleret med to nyere undersøgelser for Det Fælles Forskningscenter og handlingsprogrammet for livslang læring.

Dette dokument blev bestilt af Europa-Parlamentets Kultur- og Uddannelsesudvalg

FORFATTERE

Sero Consulting Ltd, UK: Paul Bacsich, med supplerende forskning af Giles Pepler, Sara Frank Bristow, Ebba Ossiannilsson, Alistair Creelman, Eva Szalma og Ilmars Slaidins

ANSVARLIG ADMINISTRATOR

Miklos Gyoeffi
Temaafdeling B: Struktur- og Samhørighedspolitik
Europa-Parlamentet
B-1047 Bruxelles
E-mail: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

REDAKTIONEL BISTAND

Lyna Pärt

SPROGUDGAVER

Original: EN

OM REDAKTØREN

Skriv til følgende e-mailadresse for at kontakte temaafdelingen eller abonnere på dens månedlige nyhedsbrev: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Redaktionen afsluttet i september, 2015.

© Den Europæiske Union, 2015.

Dette dokument er tilgængeligt på internettet på:
<http://www.europarl.europa.eu/supporting-analyses>

ANSVARFRASKRIVELSE

De synspunkter, der gives udtryk for i dette dokument, er udelukkende forfatternes og afspejler ikke nødvendigvis Europa-Parlamentets officielle holdning.

Eftertryk og oversættelse til ikkekommercielle formål er tilladt, forudsat at kilden angives, og udgiveren underrettes på forhånd og tilsendes et eksemplar.

RESUMÉ

Oversigt

Voksenuddannelse er et emne af stor interesse for EU. Det er alarmerende, at hver femte voksne har dårlige læse- og regnefærdigheder, hver fjerde har en uddannelse på folkeskoleniveau som deres højeste og hver tredje har meget lave eller ingen IKT-færdigheder. Selv om der støt gøres fremskridt, skal der stadig gøres et betydeligt større stykke arbejde.

Brugen af åbne uddannelsesressourcer har udviklet sig hurtigt i Europa på trods af recessionen. Nogle medlemsstater har taget førerende positioner inden for åben uddannelse. Det er klart, at åbne uddannelsesressourcer kan tilbyde mange fordele, herunder på lang sigt muligheden for at levere uddannelse på en mere effektiv måde, samtidig med at omkostningerne følges nøje.

Undersøgelsen handler om voksenuddannelse vedrørende åbne uddannelsesressourcer. For de seneste overvejelser om voksenuddannelse mere generelt henvises læseren til Eurydicerapporten fra februar 2015 Voksenuddannelse- og undervisning i Europa: Udbredelse af adgang til læringsmuligheder.

Struktur

Undersøgelsen er opdelt i fem kapitler.

Kapitel 1 er en kort indledning.

Kapitel 2 fremsætter den politiske baggrund.

Kapitel 3 udspecificerer forskningsplanen. Der gentages to generelle spørgsmål: (1) tilgængelighed/gennemførlighed af åbne uddannelsesressourcer i voksenlæring, og (2) foranstaltninger, som kan træffes for at styrke dette. Der angives otte specifikke spørgsmål, som også skal besvares. Kapitlet afsluttes med en strukturel beskrivelse af voksenuddannelsessektoren og et kort resumé af UNESCO's definition af åbne uddannelsesressourcer.

Kapitel 4 er et langt kapitel, der svarer detaljeret på størstedelen af spørgsmålene. Det beskæftiger sig begrænset med ét spørgsmål (om åbne uddannelsesressourcer til støtte for vidensbasen), og anser det som marginalt, og udskyder dele af et andet (om politiske redskaber) til kapitlet om politikker (kapitel 5). Ellers tager kapitlet spørgsmålene i den rækkefølge, som de bliver stillet; for at holde en rød tråd bruges der imidlertid en benchmarking- og ændringshåndteringsplan, som er baseret på MIT90-overvejelser for at forbinde spørgsmålene til ti strategiske emner. Der er grundige svar om kvalitet, omkostninger, licens (Creative Commons anbefales), anerkendelse af uformel læring og om uddannelsesinstitutioners skiftende rolle. Kapitlet afsluttes med overvejelser om forhindringer for åbne uddannelsesressourcer, online masselæringskurser og andre former for fleksibel læring som en forbindelse til kapitlet om politikker. Der er et centralt emne gennem hele kapitlet om, hvad institutioner skal gøre for at ændre sig for at kunne håndtere de nye udfordringer, som åbne uddannelsesressourcer skaber for voksenuddannelse. Personalets og de studerendes færdigheder (og attituder), som er to af de centrale benchmark-emner, dækkes gentagne gange fra forskellige vinkler.

Kapitel 5 integrerer svarene på spørgsmålene i kapitel 4 med igangværende arbejde med politikker om åbne uddannelsesressourcer samt åben og fleksibel læring for at fremlægge en sammenfatning af politikker. Kapitlet omarbejder de 13 opfordringer i Rådets

resolution om en ny europæisk dagsorden for voksenuddannelse til et mere venligt format over for åbne uddannelsesressourcer og integrerer POERUP's tidligere separate politikdokumenter om videregående uddannelse og erhvervsuddannelse til en ny sammenfatning, der omstilles til direkte at beskæftige sig med voksenuddannelse. Den næste sektion flytter dagsordenen videre til de uformelle og formelle læringssektorer. En endelig sektion anbefaler en forbindelse mellem disse, via anerkendelsesadgange, der bygger på tidligere arbejde om anerkendelse af uformelt erhvervede kvalifikationer på videregående uddannelser og "kvikskranker" på erhvervsuddannelser og voksenuddannelse.

Undersøgelsen slutter med en kort række takord, efterfulgt af en ordliste (med mere end 80 ord) og en fuldstændig bibliografi (med over 410 opslag) af artikler og rapporter, der er blevet anvendt. Bibliografien har til formål at have fokus på preevalueret forskning og officielle rapporter (Eurydice, Eurostat, OECD, UNESCO osv.), men evidensgrundlagets hurtigt udviklende og fragmentariske natur betyder, at et antal mere midlertidige materialer af lavere kvalitet skal overvejes sammen med en voksende bunke udtalelser om politikker fra Parlamentet sammen med dem fra Kommissionen og dens støttende agenturer.

Vigtigste udledninger fra kapitel 4: spørgsmålene og deres svar

Der er tilstrækkelig aktivitet inden for åbne uddannelsesressourcer relateret til voksenuddannelse på vej til, at vi følte os sikre på vores konklusioner; nogle konklusioner er imidlertid foreløbige, og for andre er evidensgrundlaget (navnlig med hensyn til casestudier) svagt.

Emnet åbne uddannelsesressourcer er meget nyttigt overvejet inden for det bredere emne omkring brugen af IKT i voksenuddannelse.

Spørgsmål om kvalitet og anerkendelse er efter vores mening mulige at løse, men vi opfordrer europæiske og nationale agenturer til at handle hurtigere for at løse dem.

Spørgsmålet om anerkendelse af forudgående læring er igen efter vores mening muligt at løse, men kræver et element af særlig opmærksomhed og hurtigere fremgang i den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF), ECTS og pointoverførsel generelt.

Omkostningsbesparelserne, som der næres stort håb om, er potentielt opnåelige, men oplysninger fra casestudier er begrænsede. Endvidere kan omkostningsbesparelserne kun opnås ved at foretage ændringer i uddannelsessystemet, hvilket kan være en udfordring i nogle medlemsstater, da det ville være et indgreb i institutionernes eller lærernes rolle. Der vil være behov for kompromisser. Mindre stater og mindre autonome regioner (navnlig dem med deres eget sprog) kan få problemer med at indgå disse kompromisser.

En række handlinger er også mulige med bilaterale eller sprogspecifikke multilaterale samarbejder mellem medlemsstaterne.

Vigtigste udledninger fra kapitel 5: anbefalinger og politikker

Kvalitet og anerkendelse

- Nationale kvalitetsagenturer med støtte fra ENQA (for videregående uddannelse) og EQAVET (for erhvervsuddannelse) bør udvikle deres forståelse for nye læringsmetoder (herunder online, fjernstudier, åbne uddannelsesressourcer og online-masselæringskurser) og sikre, at der ikke er nogen implicit ikke-evidensbaseret forudindtagethed mod disse nye metoder.

- Kommissionen og relaterede nationale og internationale myndigheder, der udvikler det europæiske område for videregående uddannelse og det europæiske område for færdigheder og kvalifikationer, bør arbejde hen imod at reducere de reguleringsmæssige barrierer mod nye ikke-studietidsbaserede metoder.
- Medlemsstater bør kraftigere opfordre udbydere af videregående uddannelser og erhvervsuddannelser til at indføre procedurer for og forbedre deres aktiviteter inden for anerkendelse af uformelt erhvervede kvalifikationer.
- Større medlemsstater bør indsætte et åbent anerkendelsesorgan til at anerkende studerende til videregående uddannelser og en parallel model, måske via "kvikskranner", til at anerkende erhvervskompetencer.

Personaleudvikling

- Medlemsstaterne bør med støtte fra Kommissionen støtte udviklingen af grunduddannelse og løbende faglig udvikling online for lærere/undervisere/forelæsere, der fokuserer på onlinelæring og IPR.
- Medlemsstaterne bør overveje brugen af incitamentsordninger for lærere/undervisere/forelæsere, der er involveret i faglig udvikling online af deres pædagogiske færdigheder, herunder onlinelæring.

Åbne uddannelsesressourcer og IPR

- Kommissionen og medlemsstaterne bør vedtage og anbefale en standard Creative Commons-licens for alle tilgængelige uddannelses- og erhvervsuddannelsesmaterialer, hvor de er involveret i finansieringen.
- Medlemsstaterne bør udfase brugen af den ikkekommercielle begrænsning af indhold.

Omkostningsberegning og anden forskning

- Medlemsstaterne bør øge deres kontrol af omkostningsgrundlaget for universitetsundervisning og erhvervsuddannelse samt overveje fordelene ved forskellige finansieringsmetoder for deres institutioner.

Fokus på studerende

- Medlemsstater bør for voksne studerende fremme (inden for rammerne af deres suveræne uddannelsesformål- og målsætninger) tilgængeligheden af og adgangen til åbne ressourcer, der er udarbejdet gennem deres respektive kulturelle sektor- og uddannelsesprogrammer.
- Specifik finansiering bør afsættes til at opbygge korpuser af åbne uddannelsesressourcematerialer inden for centrale emneområder af interesse for voksne. Korpusserne bør ideelt udformes til selvstændigt selvstudie, vejledt selvstudie (i både den formelle og uformelle sektor) og som ressourcer til at støtte forelæsere, der underviser i sådanne kurser. Dette maksimerer investeringen i dem. Frem for blot lydløse tekstmaterialer bør materialerne indeholde audiovisuelle elementer og, for koncepter, der er svære at lære, interaktive komponenter og quizzer. Dette vil til en vis grad overvinde de barrierer, som kan findes med hensyn til at studere tekstmateriale for dem, hvis læsefærdigheder i det/de nationale sprog kan være begrænsede.

Finansiering

- Der bør i stigende grad, på en resultatbaseret måde, være fokus på den knappe finansiering til at støtte voksne studerende med henblik på at belønne voksne studerende for fremskridt gennem EQF. Anerkendelsesadgangene (kvikskrannerne) kunne spille en vigtig rolle i denne proces. Det anerkendes, at for at få dette til at fungere behøves der en mere udviklet og udbredt EQF, end der eksisterer i øjeblikket.